

III.7065.2.2016.JA

Pani Elżbieta Rafalska

**Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

Szanowna Pani Minister

Niedożywienie dzieci jest jednym z poważniejszych problemów społecznych, który wymaga podjęcia działań mających na celu ograniczenie i likwidację tego zjawiska.

Na łamach Gazety Wyborczej z dnia 15 grudnia 2015 r. ukazała się publikacja zatytułowana „Dożywianie dzieci nie działa” odnosząca się do wyników badania (eksperymentu) przeprowadzonego przez grupę pracowników i studentów Uniwersytetu Warszawskiego „System który nie działa. Analiza realizacji programu dożywiania dzieci w Polsce” – <http://grape.org.pl/exinpo/dozywianie>, z której wynika, iż pomoc kierowana do dzieci w ramach realizacji ustanowionego na mocy uchwały Rady Ministrów Nr 221 z dnia 10 grudnia 2013 r. (M. P. 2015 r. poz. 821) wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 nie trafia do wszystkich potrzebujących. Sygnały takie muszą więc niepokoić.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zakłada wsparcie finansowe gmin w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.). Uczestnictwo samorządu w programie jest dobrowolne, a gmina, która chce skorzystać z dotacji z budżetu państwa, musi zagwarantować udział środków własnych na ten cel w kwocie nie mniej niż 40 % przewidywanych kosztów realizacji zadania. Usytuowanie pomocy na dożywianie w systemie pomocy społecznej powoduje, że dostępność kierowanego do uczniów wsparcia w postaci posiłku w szkole jest limitowana niezależnie od potrzeb dzieci w tej mierze. Możliwość uzyskania prawa do

bezpłatnego posiłku mają bowiem tylko te dzieci, których rodziny spełniają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ustawy, oraz których rodzice wystąpią o taką pomoc. Pozostali uczniowie, gdyby nawet potrzebowali nie mogą liczyć na otrzymanie posiłku w szkole w ramach realizowanego programu.

Z raportu naukowców Uniwersytetu Warszawskiego wynika, iż Polska jest jedynym krajem w Unii Europejskiej, w którym program dożywiania jest umocowany prawnie w systemie pomocy społecznej, a realizowany w systemie edukacji. Sytuacja taka powoduje, że dożywianie jest traktowane jako doraźna pomoc socjalna, a zdaniem ekspertów, powinno być elementem wspierania rozwoju dziecka. Na system dożywiania rocznie w Polsce państwo przeznacza 800 mln zł. Objęte jest nim około 700 tys. dzieci rocznie, co stanowi około 13 % uczniów między 6 a 18 rokiem życia. Pomimo tak dużych nakładów z uwagi na niewłaściwe i z definicji wykluczające kryteria oraz zbyt sformalizowanie procedury ubiegania się o pomoc (wniosek i wywiad środowiskowy) poza wsparciem znajdują się potrzebujące dzieci. Problemem jest także obniżanie standardu wsparcia, gdyż od 2014 r. zmieniła się definicja dożywiania. Najpierw dożywianie definiowano jako pełnowartościowy obiad, później „ciepły posiłek”, a teraz został już tylko „posiłek”.

Ujawnione w raporcie bariery skutkujące wypadaniem dzieci z systemu dożywiania wymagają korekty. Wprowadzenie programu o charakterze powszechnym dałoby możliwość zaspokojenia potrzeb wszystkich dzieci pobierających edukację oraz eliminowałoby zagrożenie dla tych dzieci, których rodziny tylko czasowo, na przykład w danym miesiącu, nie są w stanie zapewnić dziecku właściwego posiłku. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich niezapewnienie dzieciom ochrony przed niedożywieniem jest jednym z najbardziej kosztownych błędów, jakie może popełnić państwo. Słabsze wyniki w nauce, gorsza sytuacja zdrowotna i większe prawdopodobieństwo bezrobocia i uzależnienia od pomocy społecznej w przyszłości - to cena jaką płacą dzieci. Niedożywienie nie zawsze jest równoznaczne z ubóstwem rodziny, ale zawsze negatywnie odbija się zdrowiu dziecka i jego rozwoju.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie stanowiska w sprawie oraz rozważenie podjęcia działań skuteczniej zabezpieczających interes potrzebujących dzieci.

Z poważaniem
Podpis na oryginale